

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

1230

Vragen van het lid **Gesthuizen** (SP) aan de ministers van Veiligheid en Justitie en van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie over *de bestrijding van faillissementsfraude* (ingezonden 14 december 2010).

Antwoord van minister **Opstelten** (Veiligheid en Justitie), mede namens de minister van Economische Zaken, Landbouw en Innovatie (ontvangen 28 januari 2011) Zie ook Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2010–2011, nr. 990.

Vraag 1

Bent u tevreden over de huidige aanpak van faillissementsfraude? Vindt u de pakkans hoog genoeg? Voldoet de samenwerking tussen de diverse actoren (politie, openbaar ministerie, belastingdienst, curatoren en Kamer van Koophandel) naar uw mening? Kunt u uw antwoord toelichten?

Antwoord 1

De afgelopen jaren is de aanpak van faillissementsfraude verbeterd, onder andere door de opbouw van expertise bij het Openbaar Ministerie (OM) en in de afstemming tussen OM en de curatoren. Verdere verbetering is mogelijk en nodig, onder andere op het punt van de pakkans en de samenwerking tussen alle betrokken organisaties. Daarbij is het van belang te beseffen dat faillissementsfraude een typisch ketenprobleem is, dat alleen adequaat kan worden aangepakt als alle betrokken partijen samenwerken. Met de programmatische aanpak zijn in dat opzicht bij andere criminaliteitsvormen positieve ervaringen opgedaan. In het eerste kwartaal van 2011 zullen de direct betrokken actoren (ministerie van Veiligheid en Justitie, Openbaar Ministerie en de Vereniging van insolventierecht-advocaten) met elkaar overleggen om te komen tot een gezamenlijke strategie. Dit maakt onderdeel uit van de brede aanpak van het kabinet die gericht is op het versterken van de bestrijding van de criminaliteit die de integriteit van het financieel-economische stelsel ondermijnt, de aanpak van fraude en witwassen en het afnemen van crimineel vermogen. Voor deze aanpak zijn in het regeerakkoord ook gelden vrijgemaakt.

Vraag 2

Wat is uw reactie op het artikel «Nederland is eldorado voor fraudeurs»?¹
Hoe kan het dat de «beroepsoplichters die op grote schaal BV's leegplukken» niet tegen de lamp lopen?

Antwoord 2

Ik onderschrijf deze stelling niet. Ik ben van mening dat misbruik van rechtspersonen wel degelijk in een aantal gevallen met succes wordt bestreden en aangepakt. In dat verband is relevant om te vermelden dat de fiscus een speciaal team heeft geformeerd dat faillissementsfraude door dergelijke opkopers moet aanpakken. Daarnaast is van belang dat door de fiscus en door curatoren de bestuurders van rechtspersonen zowel fiscaal als civielrechtelijk aansprakelijk worden gesteld in verband met het genoemde misbruik.

Vraag 3

Kunt u bevestigen dat BV-fraude jaarlijks 7000 banen kost en een schadepost oplevert van één tot anderhalf miljard euro? Zo nee, hoe groot is dan volgens de meest recente schattingen de omvang van de jaarlijkse schade die ontstaat door faillissementsfraude?

Antwoord 3

De genoemde cijfers komen overeen met de bevindingen uit het WODC-onderzoeksrapport «Fraude en misbruik bij faillissement» uit 2005. Het rapport meldt dat indien de in het onderzoek gevonden bedragen worden geëxtrapoleerd naar alle faillissementen van vennootschappen, de totale schade over 2004 circa 1,7 miljard euro bedraagt. Over het aantal betrokken werknemers wordt in het rapport gemeld dat – op basis van extrapolatie – het totale aantal werknemers dat zijn baan verliest bij faillissementen waarin naar alle waarschijnlijkheid sprake is van frauduleus handelen tussen de 7000 en 7500 bedraagt. Ik benadruk overigens dat het hier om schattingen gaat.

Vraag 4

Kunt u eveneens bevestigen dat de pakkans bij faillissementsfraude uiterst gering is, dat slechts 2,5% van de fraudegevallen leidt tot een veroordeling? Zo nee, hoe groot is de pakkans dan wel?

Antwoord 4

Ik kan dit percentage niet bevestigen. Ik beschik slechts over bevindingen op enkele deelgebieden en over schattingen die een indruk geven van de omvang van faillissementsfraude in Nederland, en daaraan gerelateerde percentages zoals het aantal daders en de pakkans. Deze cijfers zijn evenwel te onbetrouwbaar en gefragmenteerd om een percentage pakkans voor faillissementsfraude op te kunnen baseren.

Vraag 5

Herinnert u zich de antwoorden op mijn eerdere vragen over faillissementsfraude?² Bent u nog steeds van mening dat de bestrijding van faillissementsfraude geen afzonderlijke prioriteit behoeft?

Antwoord 5

Ik verwijs u hiervoor naar mijn antwoord op vraag 1.

Vraag 6

Waarom verwijst u in antwoord op mijn vraag waarom er nog steeds geen oplossing is voor het feit dat de faillissementsboedel vaak ontoereikend is om de curator uit te betalen, naar de garantstellingsregeling curatoren,² waarvan bekend is dat deze in de praktijk nauwelijks werkt? Welke maatregelen gaat u nemen om dit knelpunt op te lossen zodat curatoren meer mogelijkheden krijgen vermoedens van onregelmatigheden nader uitzoeken?

¹ de Stentor, 11 december 2010.

² Aanhangsel Handelingen, vergaderjaar 2010–2011, nr. 498.

Antwoord 6

Ik onderschrijf niet de stelling dat de garantstellingsregeling voor curatoren nauwelijks werkt. Het gebruik van deze regeling vertoont vanaf 2005 een stijgende lijn en stabiliseert daarna tot ieder jaar net boven de 100 nieuwe aanvragen. Dit gebruik van de regeling geeft mij geen aanleiding veranderingen aan te brengen.

Vraag 7

Welke maatregelen gaat u nemen om te bevorderen dat curatoren eerder aangifte doen bij de politie bij vermoedens van onregelmatigheden bij faillissement?

Antwoord 7

Sinds 2009 bestaat voor curatoren een vergoedingsregeling voor de kosten die worden gemaakt bij het doen van aangifte wegens faillissementsfraude. Hiermee is een belangrijke belemmering voor het doen van aangifte weggenomen. Ik zie hiernaast twee mogelijkheden om het doen van aangifte verder te bevorderen. Ten eerste zou het Openbaar Ministerie curatoren die aangifte hebben gedaan consequenter en uitgebreider kunnen informeren over wat er met hun aangifte wordt gedaan. Ten tweede kan de rechter-commissaris die toezicht houdt op een curator hem aansporen tot het doen van aangifte indien de aangetroffen omstandigheden daar aanleiding toe geven. Beide mogelijkheden zal ik ter sprake brengen in het overleg over de nieuwe gezamenlijke strategie waaraan ik refereerde in antwoord op vraag 1.

Vraag 8 en 9

Deelt u de mening dat de Kamer van Koophandel een grotere rol zou kunnen spelen bij het signaleren van fraude met BV's? Zo nee, waarom niet? Zo ja, hoe gaat u dat bevorderen?

Wat vindt u van het voorstel om de Kamer van Koophandel meer bevoegdheden te geven om signalen van fraude, malafide doorstarters, notoire BV-opkopers en andere verdachte handelingen door te mogen geven aan justitie? Bent u bereid te onderzoeken welke maatregelen genomen zouden kunnen worden deze mogelijkheden uit te breiden en de Kamer hierover zo spoedig mogelijk te berichten? Zo nee, waarom niet?

Antwoord 8 en 9

Ik onderschrijf het cruciale belang van de informatie die bekend is bij de Kamers van Koophandel voor het signaleren van de genoemde malafide praktijken. Dit is ook de reden voor het project Herziening toezicht rechtspersonen (HTR), dat zich thans in een afrondende fase bevindt. Met het programma HTR wordt een systematiek opgezet waarmee JustID automatisch het Handelsregister van de Kamer van Koophandel kan screenen op signalen van fraude. Het doorgeven van signalen aan justitie wordt daarmee niet meer afhankelijk van de oplettendheid van een medewerker van de Kamer van Koophandel.

De invoering van HTR gaat gepaard met flankerende maatregelen. Het strafrechtelijk bestuursverbod is inmiddels ingevoerd (Staatsblad 2009, nr. 245), en het wetsvoorstel voor het civielrechtelijk bestuursverbod is in voorbereiding. Met een dergelijk civielrechtelijk bestuursverbod kan het misbruik op korte termijn worden gestopt, terwijl een strafrechtelijk bestuursverbod pas effectief wordt als het strafproces is afgerond. Met deze verboden wordt het mogelijk om personen die misbruik hebben gemaakt van rechtspersonen (zoals faillissementsfraudeurs) voor een bepaalde periode de toegang te ontfangen tot bestuursfuncties. Dit betreft zowel formele als feitelijke bestuursfuncties. Het houdt tevens in dat bestaande bestuursfuncties kunnen worden beëindigd.